

HAYIZ VE LOHUSALIK HÜKÜMLERİNDE ALTMİŞ SORU

Değerli Şeyh Allame
Muhammed b. Sâlih el-Useymin tarafından kaleme
.alınmıştır

Allah onu, anne babasını ve bütün Müslümanları bağışlasın

ستون سؤالاً في أحكام الحيض والنفاس - تركي

بيان الإسلام
Bayan AL-Islam

مؤسسة الشيخ
محمد صالح العثيمين
بدرع من
رحمة الله تعالى

HAYIZ VE LOHUSALIK
HÜKÜMLERİNDE
ALTMİŞ SORU

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الریوة

دار الإسلام

یتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

ceo@rabwah.sa

P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

Bismillâhirrahmânirrahîm

Giriş

Hamd, Allah'a mahsustur. **Salat ve selam Allah'ın Rasûlü Muhammed** b. Abdullah'a, ailesine, ashabına ve kıyamete kadar onun yolunda yürüyenlere olsun. Bundan sonra:

Müslüman bacım!

İbadetlerde hayız hükümleri hakkında alimlerin cevap verdiği soruların çokluğu sebebiyle, hep tekrarlanan ve çok kapsamlı bir cevap gerektirmeyen soruları, kolaylık olması arzusuyla bir araya toplamaya karar verdik.

Müslüman bacım!

İslam dininde fıkıh ilminin öneminden dolayı her zaman elinin altında olması ve Allah Teâlâ'ya ilim ve basiret ile ibadet edebilmen için bu soruları bir araya getirmeye gayret ettik.

Uyarı: Kitaba ilk kez göz atanlara bazı sorular tekrar ediyor gibi görünebilir. Ancak biraz inceledikten sonra, cevabın içerisinde diğerinde olmayan daha fazla bilginin olduğu görülecektir. Bunun göz ardı edilemeyeceğini düşündük.

Allah'ın salatı ve selamı Peygamberimiz Muhammed -
sallallahu aleyhi ve sellem-'in, ailesinin ve bütün ashabının
üzerine olsun.

Namaz ve Oruç Hakkında Bazı Hayız Hükümleri

Soru 1: Bir kadın imsaktan hemen sonra hayızdan temizlense ve o gün yeme içmeyi kesip oruç tutsa, oruç tutmuş sayılır mı? Yoksa o günü kaza mı etmelidir?

Cevap 1: Bir kadın imsaktan sonra temizlenirse, o gün tuttuğu oruç hakkında âlimlerin iki görüşü vardır:

İlk görüş; o günün geri kalanında yeme içmeyi kesmesi gerekir, ancak bu halde oruç tutmuş sayılmaz, bilakis kaza etmesi gerekir ve bu İmam Ahmed'in -rahimehullah- mezhebinde meşhur olarak bilinen görüştür.

İkinci görüş ise; o günün geri kalanında yeme içmeyi kesmesi gerekmez. Çünkü o gün oruç tutması doğru değildir. Günün ilk başında hayız olduğu için oruç ehlinden sayılmaz, oruç olmuyorsa yeme içmeyi terk etmenin de bir faydası kalmaz. Bu zaman dilimi onun için kutsal sayılan bir zaman değildir. Çünkü o günün başında oruç tutmamakla emrolunmuştur. Hatta oruç tutması o gün kendisine haram kılınmıştır. Şeri olarak oruç: Allah -Azze ve Celle-'ye kulluk etmek için imsak vaktinin girmesinden güneşin batımına kadar orucu bozan şeylerden uzak durmaktır.

Bu görüş, yeme içmeyi bırakmak gereklidir görüşünden daha çok tercih edilmiştir ve her iki görüşe göre de o günü kaza etmesi farzdır.

Soru 2: Hayızlı kadın imsak vaktinden önce temizlense ve imsaktan sonra gusül abdesti alıp namazını kılarak o günün orucunu tutsa, onun o gün tuttuğu orucu kaza etmesi gerekir mi?

Cevap 2: Hayızlı bir kadın kesin bir şekilde emin olarak imsak vaktinden bir dakika bile önce temizlenirse, eğer ramazan ayı ise oruç tutması ona farz olur ve o günkü orucu da geçerlidir, kaza etmesi de gerekmez. Çünkü o hayızdan temizlenmiş bir şekilde oruç tutmaya başlamıştır. Gusül abdesti almayı imsak vakti girdikten sonrasına bile bıraksa bunda bir sakınca yoktur. Aynı şekilde, bir erkek ihtilam veya cinsel ilişkiden dolayı cünüp olsa sonra bu şekilde sahur yaparak, imsak vakti girene kadar gusül etmemiş olsa, onun orucu geçerlidir. Bu bağlamda, kadınların o gün oruç tuttıkları halde hayız olmaları durumunda karşılaştıkları bir başka bir konuya da dikkat çekmek isterim. Bazı kadınlar, iftar yaptıktan sonra, yatsı namazını kılmadan önce hayız olursa, o günün orucunun bozulacağını zannediyorlar. Bunun bir aslı yoktur. Bilakis bir kadın güneşin batımından bir an bile sonra hayız görse onun orucu tam ve geçerlidir.

Soru 3: Lohusa kadınların kırk günden önce temizlenmesi durumunda namaz kılıp oruç tutmaları farz olur mu?

Cevap 3: Evet, kadınlar kırk günden önce temizlendiklerinde, ramazan ayına denk geliyorsa oruç tutmaları, namaz kılmaları farz olur ve kocasının kendisiyle ilişkiye girmesi de caizdir. Çünkü temiz olduğu için namazın farzlığına, cinsel ilişkinin caiz olmasına ve oruç tutmasına engel bir şey yoktur.

Soru 4: Her ay düzenli olarak yedi veya sekiz gün hayız gören bir kadının, bir veya iki defa bu sürelerden uzun görmesi durumunda hükmü nedir?

Cevap4: Bu kadın normalde altı veya yedi gün hayız görüyorsa, sonrasında bu süre sekiz, dokuz, on veya on bir güne kadar uzadıysa, o hayızlı hükmündedir, temizlenene kadar namaz kılmaz. Bunun nedeni, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hayız için belirli bir sınır koymamış olmasıdır. Allah -Teâlâ- şöyle buyurmuştur:

﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۗ قُلْ هُوَ أَذَىٰ...﴾ [البقرة: 222]

{Sana kadınların ay hâlini sorarlar. De ki: “O bir ezadır (rahatsızlıktır).} [Bakara Suresi: 222. Ayet] Bu kan olduğu sürece kadın hayızlı hükmünde olur,

temizlenene kadar bu hal üzere kalır, sonra gusül eder ve namaz kılar. Eğer bir önceki aya göre ikinci ayda (kan) daha az gün gelmiş olsa bile, diğer aydaki kadar sürmese de, temizlenmişse gusleder.

Önemli olan, kadının hayız halinin devam etmesi durumunda namazını kılmamasıdır. Bu süre bir önceki ay ile aynı olsun ya da daha kısa veya daha uzun sürsün fark etmez, eğer temizlenmişse namazını kılar.

Soru 5: Lohusa bir kadın kırk gün boyunca namaz kılmaz ve oruç tutmaz mı? Yoksa önemli olan kan ne zaman kesilirse temizlenip namaz kılması mıdır? Temizlenmenin asgari süresi nedir?

Cevap 5: Lohusalık döneminin belirli bir vakti yoktur. Bilakis kan geldiği sürece namaz kılmaz, oruç tutmaz ve kocası onunla cinsel ilişkiye girmez.

Eğer temizlendiğini görürse -kırk günden önce, beş veya on günü geçmese bile- o zaman namaz kılar, oruç tutar ve kocasının onunla cinsel ilişkiye girmesinde bir sakıncası yoktur.

Önemli olan lohusalık somut bir meseledir ve hükümleri onun varlığı veya yokluğu ile ilgilidir. Var olduğu zaman

onun hükümlerini uygular ve ne zaman ondan temizlenirse bu hükümler ortadan kalkar.

Ama altmış günü geçerse o zaman istihâze (özür kanı) olur. O halde sadece hayız günlerine denk geldiği kadar durur, sonra gusül edip namazını kılar.

Soru 6: Ramazan ayında oruç tutan bir kadından nokta kadar bir damla kan gelse ve bu kan ramazan ayı boyunca devam etse tuttuğu oruçlar geçerli midir?

Cevap 6: Evet, orucu geçerlidir. Gördüğü kan ise hayız kanı değildir. Çünkü damardan gelen bir kandır. Ali b. Ebî Tâlib -radiyallahu anh-'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir: **Bu noktalar burun kanaması gibi damardan gelen bir kandır, hayız kanı değildir.** Ali -radiyallahu anh-'ın bu şekilde söylediği zikredilir.

Soru 7: Lohusa veya hayızlı bir kadın, imsaktan önce temizlense ve imsaktan sonra gusül abdesti alsa, orucu geçerli midir, yoksa değil midir?

Cevap 7: Evet, hayızlı kadın da, lohusa kadın da eğer imsaktan önce temizlenirse, imsaktan sonra yıkanması halinde orucu geçerli olur. Çünkü o vakit oruç ehlinden olur ve onun durumu cünüp olan kimsenin durumuyla

birbirine benzer. Cünüp iken imsak vakti girse o kişinin orucu geçerlidir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿أَجَلٌ لَّكُمْ لَيْلَةَ الصَّيَامِ الرَّفَثِ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ
لَّهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ
فَالَّذِينَ بَشِرُوهُمْ وَأَبْتَعُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمْ
الْحَيْضُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْحَيْضِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصَّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا
تُبَشِّرُوهُمْ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۱۸۷﴾ [البقرة: 187]

{Artık eşlerinize yaklaşın ve Allah'ın sizin için yazıp takdir etmiş olduğu şeyi arayın. Şafağın aydınlığı gecenin karanlığından ayırt edilinceye (tan yeri ağarınca) kadar yiyin, için. Sonra da akşama kadar orucu tam tutun.} [Bakara Suresi: 187.Ayet] Eğer Allah Teâlâ; kişinin imsak vakti girinceye kadar eşiyile ilişkiye girmesine izin veriyorsa bu gusül abdestini imsak vaktinden sonraya ertelemek anlamına gelir. Aişe - radiyallahu anh- hadisine göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- imsaktan önce eşiyile ilişkiye girer, bu şekilde sabahlar ve orucuna devam ederdi. Yani, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- imsak vakti girdikten sonra cünüplükten dolayı gusül abdesti alırdı.

Soru 8: Bir kadın kan geleceğini hisseder, fakat güneş batmadan önce gelmezse veya adet sancısı çekerse, o günkü orucu geçerli midir, yoksa kaza etmesi gerekir mi?

Cevap 8: Bir kadın, oruçlu iken hayızın başlayacağını hisseder veya adet sancısı başlar fakat güneş battıktan sonra kan gelirse o günkü orucu geçerlidir. Farz oruç ise kaza etmesi gerekmez, nafile oruç ise sevabından da bir şey eksilmez.

Soru 9: Bir kadın kan geldiğini görür ve bunun hayız kanı olduğundan emin olmazsa, o gün oruç tutmasının hükmü nedir?

Cevap 9: O günkü orucu geçerlidir. Çünkü hayız olduğu kendisi için netleşene kadar asıl olan hayız olmamasıdır.

Soru 10: Zaman zaman günün farklı saatlerinde çok az miktarda kan veya küçücük noktalar gören ve bunu kan gelmemekle beraber bazen âdet zamanında ve bazen de âdet zamanının dışında gören kadının, her iki durumda da oruç tutmasının hükmü nedir?

Cevap 10: Bu sorunun bir benzerine biraz önce cevap vermiştik. Ancak geriye şu soru kalıyor. Bu lekeler âdet günlerinde ortaya çıkıyor ve kadın bunu bildiği âdetin bir parçası olarak görüyorsa, o zaman bu hayızdır.

Soru 11: Lohusa ve hayız olan kadınların ramazan ayında, gündüzleri yeme içmeleri caiz midir?

Cevap 11: Evet, ramazanda gündüzleri yemek içmek onlara caizdir. Fakat evde ufak çocuklar varsa, bunun gizli yapılması daha iyidir. Çünkü bu onlar için sorun olur.

Soru 12: Hayız veya loğusa olan bir kadın ikindi vaktinde temizlenirse, öğle ve ikindi namazını birlikte mi kılması gerekir yoksa sadece ikindi namazını mı kılar?

Cevap 12: Bu konudaki en doğru görüş, sadece ikindi namazının kılınmasıdır. Çünkü bu konuda öğle namazının onun üzerine farz olduğuna dair bir delil yoktur, asıl olan sorumlu olmamasıdır. Zira Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: «**Kim ikindi namazından bir rekâtı güneş batmadan önce kılabilirse ikindi namazına yetişmiş demektir.**» Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- öğle namazına yetiştiğinden bahsetmiyor. Şayet öğle namazı, hayızlı ve lohusa olup ikindi vaktinde temizlenen kadına farz olsaydı, bunu belirtirdi. Çünkü bir kadın öğle vakti girdikten sonra hayız olsa, öğle ile ikindi namazı birbiri ile cem edilebilen namazlar olmasına rağmen sadece öğle namazını kaza etmesi gerekir, ikindi namazını değil. Sorulan soru ile bu durumun arasında herhangi bir fark yoktur.

Bu konu ile alakalı bulunan delilin ve yapılan kıyasın neticesinde en doğru görüŖ, onun üzerine sadece ikinci namazının farz olmasıdır. Aynı Ŗekilde eğer yatsı namazı vakti çıkmadan önce temizlenirse, onun sadece yatsı namazını kılması gerekir, akŖam namazını kılması ona farz değildir.

Soru 13: Düşük yapan bazı kadınların durumu Ŗu iki Ŗekildedir: Kadın ya karnındaki cenin yaratılıp Ŗekil almadan önce düşük yapar, ya da cenin yaratılıp Ŗekli belirgin olduktan sonra düşük yapar. Peki bu kadının düşük yaptığı gün ve kan gördüğü diğer günlerdeki tuttuğu orucunun hükmü nedir?

Cevap 13: Eğer cenin yaratılmadan önce düşük geręekleŖmiŖ ise, bu kan lohusa kanı değildir ve bu durumda oruç tutar, namaz kılar ve orucu da geçerlidir.

Eğer cenin yaratıldıktan sonra düşük geręekleŖmiŖ ise, o zaman bu kan lohusa kanıdır. Bu durumda namaz kılması ve oruç tutması caiz değildir.

Bu konudaki kural veya kaide Ŗu Ŗekildedir: Eğer cenin yaratıldıktan sonra düşük geręekleŖmiŖ ise o zaman gelen kan lohusa kanıdır. Eğer yaratılmadan önce düşük geręekleŖmiŖ ise o zaman gelen kan lohusa kanı değildir. Eğer kan lohusa kanı ise, lohusa olan birinin yapması

haram olan şeyleri yapması ona da haram olur. Eğer lohusa kanı değilse haram olmaz.

Soru 14: Ramazanda gündüz hamile bir kadından kan gelmesi onun orucunu etkiler mi?

Cevap 14: Eğer kadın oruçlu iken hayız kanı gelirse orucu bozulur. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: «**Hayız olduğu zaman namaz kılmaz ve oruç tutmazdı öyle değil mi?**» Bu sebeple gelen hayız kanı orucu bozan şeylerden sayarız, lohusa kanı da bunun gibidir. Hayız ve lohusa kanının gelmesi orucu bozar.

Eğer hamile bir kadından ramazan ayında gündüz vakti hayız kanı gelirse, hamile olmayan kadının hayız halindeki hükmü alır. Yani orucuna tesir eder, eğer bu hayız kanı değilse onun orucuna tesir etmez.

Bir kadın hamile kaldıktan sonra da hayız görmesi, hatta bu hayızın düzenli olarak her ay vaktinde gelmesi olasıdır. Bu en doğru olan görüşe göre hayız kanıdır, onun için bu kadın hayızlı hükmündedir.

Ancak hamileyken kanama durduysa ve bundan sonra her zamankinden farklı bir kan görmeye başladıysa, bu onun orucunu etkilemez, çünkü hayız kanı değildir.

Soru 15: Bir kadın normal hayız gününde kan görür ve ertesi gün, gün boyunca kan görmezse ne yapmalıdır?

Cevap 15: Görünen ş u ki kadının hayız görüp sonra da temizlik veya kuruluk hissetmesi durumu, hayız görme günleri olduğu için temizlik sayılmaz ve dolayısıyla hayızlı kadının kaçındığı şeylerden sakınır. İlim ehlerinden bazılarının görüşü de ş udur : Kim, bir gün kan görüp diğer bir günde kesildiğini görürse ve bu on beş güne kadar bu şekilde devam ederse, kan gördüğü gün hayızlı, kesildiğini gördüğü gün ise temiz sayılır. Eğer on beş güne kadar bu şekilde devam ederse, bundan sonraki gelen kan istihaze (özür) kanı olur. Bu, İmam Ahmed b. Hanbel - rahimehullah-'ın mezhebindeki meşhur görüştür.

Soru 16: Beyaz akıntı görmemiş bir kadın hayızın son günlerinde kanın kesilmesi durumunda orucunu tutar mı veya ne yapmalıdır?

Cevap 16: Eğer kadın genel olarak beyaz akıntıyı görüyorsa o zaman beyaz akıntı görene kadar oruç tutmaz, bazı kadınlarda olduğu gibi eğer beyaz akıntıyı görmek alışkın olduğu bir şey değilse o zaman orucunu tutar.

Soru 17: Hayız veya lohusa olan, hoca ve öğrenci konumundaki kadınların zaruret halinde ezberden veya yüzünden bakarak Kur'an okumalarının hükmü nedir?

Cevap 17: Hocalık yapan ya da öğrenci olan hayız veya lohusa bir kadının ihtiyaç halinde sabah veya akşam Kur'an derslerini okumasında bir sakınca yoktur.

Ancak, Kur'an'ı sevap ve ecir kazanmak için okumayı terk etmek daha doğru olur. Çünkü ilim ehlinin çoğu hayızlı kadının Kur'an okumasının caiz olmadığı görüşündedir.

Soru 18: Hayızlı kadın, temizlendikten sonra kendisine kan ve necaset bulaşmadığını bilirse elbisesini değiştirmeli midir?

Cevap 18: Değiştirmek zorunda değildir. Çünkü hayız olmak ile beden necis olmaz. Ancak hayız kanı bulaştığı şeyi necis eder ve bu nedenle Peygamberimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- kadınlara, elbiselerine hayız kanı bulaştığında onları yıkamasını sonra da bu elbiseler ile namaz kılmalarını emretmiştir.

Soru 19: Lohusa bir kadın ramazan ayında yedi gün oruç tutmayıp, diğer ramazana kadar da kaza etmemiştir, ikinci ramazanda emzirmeye devam ederken hastalık nedeniyle kaza oruçlarını tutmayıp yedi gün daha kazasına eklenmiştir ve üçüncü ramazan da yaklaşmıştır, bu durumda ne yapmalıdır? Bizi bilgilendirin, Allah sizleri mükâfatlandırın.

Cevap 19: Eğer bu kadın, kendisinden bahsetmiş olduğu gibi -hasta olup, kaza orucu tutamayacak durumda- ise, gücü yettiğince orucunu tutar. Çünkü onun bir mazereti olduğu için ikinci ramazan gelse bile bir sıkıntı olmaz. Ama mazereti olmayıp da ihmal ediyorsa, o zaman ramazan orucunun kazasını ikinci ramazan gelene kadar geciktirmesi ona caiz değildir. Aişe -radiyallahu anha- şöyle demiştir: **Benim üzerimde kaza orucu olurdu, onu şaban ayına kadar kaza etmeye gücüm yetmezdi.**

Buna göre bu kadın kendi nefisini sorgulamalıdır. Eğer mazereti yoksa günah işliyor demektir. Allah'a tövbe etmeli ve üzerine borç olan oruçlarını tutmakta acele etmelidir. Eğer kendinin geçerli bir mazereti varsa, o zaman bir veya iki yıl geciktirse bile bir sakıncası yoktur.

Soru 20: Bazı kadınlar üzerlerinde geçmiş ramazandan tutmadıkları kaza borcu varken ikinci ramazan ayına girmektedir. Bu durumda ne yapmaları gerekir?

Cevap 20: Onların yapmaları gereken bu davranışlarından dolayı Allah'a tövbe etmektir. Çünkü mazeretsiz olarak bir kimsenin ramazan orucunun kazasını ikinci ramazana kadar geciktirmesi caiz değildir. Aişe -radiyallahu anha- şöyle demiştir: **Benim üzerimde kaza**

orucu olurdu, onu şaban ayına kadar kaza etmeye gücüm yetmezdi.

Bu eser, kazanın ikinci ramazandan sonraya ertelenemeyeceğine delildir. Bu yüzden yaptıklarından dolayı Allah Teâla'ya tövbe etmeli ve ikinci ramazandan sonraya bıraktığı günleri kaza etmelidir.

Soru 21: Bir kadın, öğle namazının vakti girdikten sonra ve namazını kılmadan önce hayız olsa, o namazı temizlendikten sonra kaza etmesi gerekir mi?

Cevap 21: Bu konuda alimler arasında ihtilaf vardır, içlerinden bir kısmı: Bu namazı kaza etmesi gerekmez demişlerdir. Çünkü namazı son vaktine kadar geciktirmesi caizdir. Bu sebeple ihmalkar davranmış ve günah işlemiş olmaz. Bazı alimler de: O namazı kaza etmesi gerekir demiştir. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu hadisi buna delildir: **«Kim namazdan bir rekâtı kılabilirse namaza yetişmiş demektir.»**

Onun için ihtiyatlı olan, bu namazını kaza etmesidir. Çünkü bir vakit kaza namazını kılmanın zorluğu yoktur.

Soru 22: Hamile bir kadın doğumdan bir veya iki gün önce kan görse orucunu ve namazını bırakmalı mıdır veya ne yapması gerekir?

Cevap 22: Hamile bir kadın, doğumdan bir veya iki gün önce doğum sancısı ile beraber kan görürse, o lohusa kanıdır, bu sebeple namazı ve orucu terk eder. Eğer kanama ile birlikte doğum sancısı yoksa, o zaman buna itibar edilmez, o fasit bir kandır. Onun oruç tutmasını ve namaz kılmasına mani değildir.

Soru 23: İnsanlarla beraber (ramazan) orucunu tutmak için, hayız olmayı önleyici ilaçlardan kullanmak hakkında ne düşünüyorsunuz ?

Cevap 23: Doktorlar tarafından bu tür ilaçların çok büyük zararlarının olduğu kanıtlanmıştır. Bu sebeple ben bu tür ilaçların kullanımına karşıyım ve kadınlara şöyle diyorum: Bu, Allah Teâlâ'nın Adem -aleyhisselam-'ın kızları için yazdığı bir şeydir. Öyleyse Allah Teâlâ'nın yazdığına razı olun ve oruca engel olmadığı sürece orucunuzu tutun, eğer bir mani varsa Allah Teâlâ'nın takdirine razı olarak orucunuzu tutmayın.

Soru 24: Lohusa bir kadın, temizlendikten iki ay sonra küçük kan damlaları görmeye başlarsa, orucunu tutmamalı ve namazını kılmamalı mıdır? Ya da bu durumda ne yapmalıdır?

Cevap 24: Hayız ve lohusa hakkında kadınların sorunları, sahili olmayan bir deniz gibidir. Bu doğum kontrol ve adet

görmeyi engelleyici ilaçların kullanımındaki büyük zararların insanlar tarafından bilinmemesi bu sıkıntıların başlıca nedenlerindedir. Bu sorunun, Peygamber - **sallallahu aleyhi ve sellem**-in gönderilmesinden, hatta kadının yaratılışından bu yana devam ettiği doğrudur. Ancak bu kadar çok yayılmış olup insanın kafasını karıştırıcı düzeyde olması üzücüdür. Genel kural şudur: Bir kadın hayız ve lohusa döneminde temizlendiğinden emin olursa, hayızda temizlik alameti olarak bütün kadınların da bildiği beyaz bir akıntının gelmesini kastediyorum. Temizlendikten sonra gelen bulanık leke, sarı leke, küçük kan lekeleri veya vajinal akıntı gibi durumların hiçbiri hayız hükmünde değildir. Kadının namaz kılmasını, oruç tutmasını ve eşiyle cinsel ilişkiye girmesini engellemez. Çünkü hayız değildir. Ummu Atiyye -radiyallahu anha- şöyle demiştir: Biz bulanıklığı ve sarılığı (hayızdan) saymazdık. Buhâri rivâyet etmiş ve Ebû Dâvûd rivayetinde: **"Temizlendikten sonra"** ibaresi vardır. Hadisin senedi sahihtir. Bunun üzerine şunu söyleyebiliriz: Kendisinin temizlendiğinden emin olduktan sonra olan bu şeylerin hiçbiri kadına zarar vermez, namaz kılmasına, oruç tutmasına ve kocasıyla ilişkiye girmesine engel değildir. Ancak temizlendiğini görene kadar acele etmemesi gerekir. Çünkü bazı kadınlar, temizlendiklerini görmeden önce, kanın kesildiğini gördüklerinde, gusül abdesti alarak

acele ederler. Bundan dolayı, sahabe kadınları, müminlerin annesi Aişe -radiyallahu anha-'ya pamuk gönderirlerdi. Yani; üzerinde adet kanı bulunan pamuk, ve o da onlara: **"Beyaz akıntıyı görene kadar acele etmeyin"** derdi.

Soru 25: Bazen kadınlarda hayız günleri tamamladıktan sonra kan gelmeye devam eder ve bazı kadınlarda da bir veya iki gün durur ve sonrasında tekrar geri gelir. Bu durumda oruç, namaz ve diğer ibadetleri yapmanın hükmü nedir?

Cevap 25: İlim ehliden bir çoğu tarafından bilinen şudur ki; bir kadın hayız olur ve sonra da hayızdan temizlendiğini görürse gusül alır, namaz kılar, oruç tutar. Temizlendikten iki üç gün sonra gördüğü şey hayız değildir. Çünkü bu alimlere göre iki hayız arasındaki en az temizlik süresi on üç gündür.

İlim ehlinden bazıları da şöyle demiştir: İki hayız arasında on üç gün olmasa da, ne zaman kan görürse o zaman hayız ve ne zaman temizlendiğini görürse o zaman da temiz sayılır.

Soru 26: Bir kadın için hangisi daha faziletlidir?: Ramazan ayında gece namazlarını özellikle vaazlar ve ahireti hatırlatacak konuşmalar yapılan bir camide

kılması mı, yoksa evinde kılması mı? Camilerde namaz kılan kadınlara tavsiyeniz nedir?

Cevap 26: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- 'in sözünden anlaşıldığı gibi kadınların evlerinde namaz kılmaları daha faziletlidir. **«Evleri onlar (kadınlar) için daha hayırlıdır.»** Kadının evden dışarı çıkması pek çok durumda fitneden korumayacağı için, kadının evinde namaz kılması, namaz kılmak için dışarı çıkıp camiye gitmesinden daha hayırlıdır. Vaaz ve konuşmalara da kasetler sayesinde ulaşabilir.

Mescitte namaz kılan kadınlara nasihatim de şudur: Evlerinden çıkarken ziynet yerlerini göstermeyecek şekilde giyinmeleri ve koku sürmeden çıkmalarıdır.

Soru 27: Kadının ramazan ayında oruçlu iken yemeklerin tadına bakmasının hükmü nedir?

Cevap 27: Buna ihtiyaç olduğu için din bakımından bunda bir sakınca yoktur. Ancak bunu yaparken dilinin ucuyla yemeğin tadına bakmalıdır.

Soru 28: Hamileliğin başında, kazada yaralanarak şiddetli kanama nedeniyle cenini düşüren bir kadın, orucunu tutmaya devam mı eder yoksa orucunu bozması caiz midir? Orucunu bozarsa ona bir günah var mıdır?

Cevap 28: İmam Ahmed'in dediği gibi hamile kadın hayız görmez diyoruz: Kadınlar hamileliği adet kesilmesiyle bilirler. Alimlerin dediği gibi hayız, Allah Teâlâ'nın anne karnında cenine besin olması için yarattığı bir hikmettir. Eğer hamile kalırsa hayız kesilir.

Ancak bazı kadınlar hamilelikten önceki gibi hamilelik esnasında hayız görmeye devam edebilir. Onun gördüğü bu kanama hüküm olarak hayız kanamasıdır. Çünkü o normal hayız görmeye devam etmekte ve hamilelikten etkilenmemektedir. Dolayısıyla bu kanama, hamilelik dışında hayız görmenin getirdiği bütün yükümlülükleri kendisine farz kılar ve mani olduğu her şeyi de engeller.

Özetle: Hamile bir kadından gelen kan iki çeşittir:

Birincisi: Hamilelik öncesinde olduğu gibi devam ettiğinden bunun hayız kanı olduğuna hükmedilir. Bunun anlamı şudur: Hamileliğin ona bir etkisi olmamış ve hayız görmeye devam etmektedir.

İkincisi de: Hamilelik sürecinde başına gelen bir kaza, taşıdığı bir yük veya bir yerden düşme gibi sebepler neticesinde gelen kandır. Bu kan ise damardan gelen bir kandır. Buna göre, onun namaz ve oruç tutmasına mani olmaz, bilakis o temiz olan kadınların hükmündedir.

Fakat ilim ehlinin dediği gibi eğer bir kaza sonucu düşük yapar ve karnındaki ceninin bir çocuk şeklini almış olarak çıktığı görülürse, sonrasında gelen kan lohusalık kanı sayılır. Bu sebeple temizlenene kadar namaz kılmaz, oruç tutmaz ve eşi ile ilişkiye girmez.

Eğer cenin çocuk şeklini almamış olarak çıkarırsa, o zaman bu kan lohusa kanı sayılmaz, onu namaz kılmaktan, oruç tutmaktan ve diğer ibadetleri yapmaktan alı koymaz.

İlim ehli, cenin anne karnındayken, şeklinin belirginleşmesi için gerekli srenin en az seksen bir gün olduğunu söylemiştir. Abdullah b. Mes'd -radiyallahu anh-'ın dediği gibi: Doğru sözlü olan ve Allah Teâlâ'nın doğruluğunu tasdik ettiği Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bize şöyle buyurdu: **«Sizden birinizin yaratılışının başlangıcı, annesinin karnında kırk günde derlenir toplanır. Sonra bir o kadar süre içinde pıhtı olur. Sonra da bir o kadar zaman içinde de bir parça et olur. Sonra ona bir melek gönderilir. Bu melek dört şeyle; anne rahmindeki canlının rızkını, ecelini, amelini, iyi ve bahtiyar biri mi, yoksa kötü ve bedbaht biri mi olacağını yazmakla emrolunur.»** Ceninin bundan önce yaratılması mümkün değildir. Bazı âlimlerin dediği gibi, genellikle ceninin şekli doksan günden önce belli olmaz.

Soru 29: Ben bir yıl önce üçüncü ayında düşük yapmış bir kadını ve temizlenene kadar da namazlarımı kılmadım sonra bana; namaz kılmalıydın denildi. Fakat ben tam olarak kaç gün kılmadığımı bilmiyorum. Bu durumda ne yapmalıyım?

Cevap 29: İlim ehli tarafından bilinen şudur: Kadın üç aylık hamileyken düşük yapmışsa namazını kılmaz. Çünkü bir kadın insan şeklini almış bir cenini düşük yaparsa, o zaman ondan gelen kan lohusa kanıdır. Bu haldeyken namazını kılmaz.

Alimler şöyle demiştir: Seksen bir günü tamamlamış bir cenin, insan şeklini almış olabilir. Soruyu soran kadının çocuğu üç aydan daha azdır. Eğer bu kadın, ceninin üç ay dolmadan önce düştüğü kesin olarak biliyorsa, o zaman kendisinden gelen bu kan fasit bir kandır. Bundan dolayı namazı terk etmez.

Bu soruyu soran kişinin şunu hatırlaması gerekir. Eğer cenin seksen günden önce düşük olmuşsa, o zaman namazlarını kaza etmelidir. Peki ne kadar kılmadığını bilmiyorsa bu durumda ne yapmalıdır? Bu durumda kendi bildiğine bakarak en yakın ihtimal doğrultusunda takdir ederek namazlarını kaza etmelidir.

Soru 30: Bir bayan şöyle bir soru soruyor: Oruç tutması üzerine farz olduğu günden beri ramazan oruçlarını tutmaktadır. Fakat hayız gördüğü günlerin sayısını bilmemesi sebebiyle kaza oruçlarını tutmamıştır. Şimdi kendisi bu konuda ne yapmalıdır. Bilgilendirir misiniz?

Cevap 30: Böyle bir şeyin Mümin kadınların arasında olması bizim için üzücü bir durumdur. Çünkü bu terk -yani ona farz olan orucu tutmamak- ya cehalet ya da ihmal sebebiyle olur ki, her ikisinin sonucu da felakettir. Çünkü cehaletin ilacı bilgi ve sormaktır. İhmal etmenin ilacı ise, Allah Teâlâ'nın razı olduğu işlerde acele etmek, O'nun azabından korkmak, O'nun her şeyi gözetlediğini bilerek O'na karşı takvalı olmaktır.

Bu bayan yaptıklarından dolayı Allah'a tövbe etmeli, af dilemeli ve elinden geldiğince kaçırdığı günleri araştırıp kaza etmelidir. Bu şekilde üzerindeki oruç kazalarından kurtulmuş olur. Umarız ki Allah Teâlâ tövbesini kabul eder.

Cevap 31: Bir kadının namaz vakti girdikten sonra hayız görmesinin hükmü nedir? Temizlendikten sonra o namazı kaza etmesi gerekir mi? Aynı şekilde namaz vakti çıkmadan temizlense o vaktin namazını kılar mı?

Cevap 31: Birincisi: Bir kadın, namaz vakti girdikten sonra hayız görürse, yani; eğer hayız olmadan önce

namazını kılmamış ise, vakti girmiş olan namazı temizlendikten sonra kaza etmesi kendisine farz olur. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: «**Kim namazdan bir rekâtı kılabilirse namaza yetişmiş demektir.**» Kadın, namaz vakti girdikten sonra bir rekât kılınacak kadar bir vakte ulaşmış ve sonra da namazını kılmadan önce hayız olmuş ise, o zaman temizlendiğinde bu namazı kaza etmesi gerekir. İkincisi: Namaz vakti çıkmadan hayızdan temizlenirse, o namazı kaza etmelidir. Velew ki güneş doğmadan bir rekât namaz kılınacak kadar önce temizlenmiş olsun, sabah namazını kılmak onun üzerine farz olur. Aynı şekilde Güneş batmadan bir rekât namaz kılınacak kadar önce temizlenmiş ise, ikindi namazını kılmak üzerine farzdır. Yine gece yarısından bir rekât namaz kılınacak kadar önce temizlenir ise, yatsı namazını kaza etmesi üzerine farz olur. Şayet gece yarısından sonra temizlenirse bu durumda yatsı namazı onun üzerine farz olmaz, eğer sabah namazının vakti gelmişse onu kılar. Allah Teâlâ ayetinde şöyle buyurmuştur:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا

وَسَيَصْلُونَ سَعِيرًا﴾ [النساء: 10]

{ Güvene kavuştunuz mu namazı tam olarak kılın. Çünkü namaz, belirli vakitlerde Mü'minler üzerine farz kılınmıştır.} [Nisâ Suresi: 103. Ayet] Yani; namaz belirli zamanlar ile sınırlandırılmış bir farzdır. Bu sebeple bir kimsenin namazın vaktini geçirmesi ve namaza vaktinden önce başlaması caiz değildir.

Soru 32: Namaz kılarken hayız oldum ne yapmalıyım? Hayız olduğum günlerdeki namazları kaza etmeli miyim?

Cevap 32: Eğer namaz vakti girdikten sonra hayız olursa -örneğin zeval vaktinden yarım saat sonra - bu durumda hayızdan temizlendikten sonra vakti giren bu namazı kaza eder. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا

وَسَيَصْلُونَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾ [النساء: 10]

Çünkü namaz, belirli vakitlerde Mü'minler üzerine farz kılınmıştır.} [Nisâ Suresi: 103. Ayet] Hayız olduğun zamanlardaki namazlarını kaza etme. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- uzun bir hadisinde şöyle buyurmuştur: «**Hayız olduğu zaman namaz kılmaz ve oruç tutmazdı, öyle değil mi?**» İlim ehli, bir kadının hayız olduğu süre içerisindeki geçen namazlarını kaza etmemesi hususunda icma etmiştir. Fakat temizlendiğinde namaz

vaktinin çıkmasına bir rekât veya daha fazla namaz kılacak kadar vakit varsa, o zaman o vaktin namazını kılar. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: «**Kim ikindi namazından bir rekâtı Güneş batmadan önce kılabilirse ikindi namazına yetişmiş demektir.**» Eğer ikindi vaktinde veya Güneş doğmadan önce temizlenmiş ise ve Güneş'in doğmasına veya batmasına bir rekât namaz kılacak kadar vakit kalmış ise, o zaman birinci meselede olduğu gibi ikindi namazını ikinci meselede olduğu gibi de sabah namazını kılar.

Soru 33: Benim altmış beş yaşında bir annem var. O, on dokuz seneden beri herhangi bir doğum yapmadığı halde, şimdi üç senedir kendisinde kanama oluyor. Öyle görünüyor ki, bu son dönemde kendisinde oluşan bir hastalık. Onun durumundaki biri nasıl davranmalıdır? Çünkü o oruç tutacak, ona nasıl bir nasihatte bulunursunuz?

Cevap 33: Kanaması olan bu durumdaki bir kadının hükmü şudur: Başına gelen bu olaydan önce, geçmişte gördüğü hayız süresince namaz kılmayı ve oruç tutmayı bırakması gerekir. Örneğin eskiden her ayın başında altı gün hayız görüyor ise, o zaman her ayın başında altı gün hayızlı hükmünde olur. Namazını kılmaz, orucunu tutmaz

ve bu süre bittiğinde ise gusül abdesti alıp namazını kılar ve orucunu tutar.

Peki bu ve buna benzer durumdakiler nasıl namaz kılmalıdır? Öncelikle fercini tamamen yıkayarak bir bez ile örter, sonra abdest alır ve bunu her farz namaz vakti girdikten sonra yapar. Aynı şekilde farz namazı vakitlerinin dışında, eğer nafile namaz kılmak istiyor ise, o zaman da her namaz için bunu böyle yapmalıdır.

Böyle durumdaki kimseye zorluk olmaması için onun öğle namazını ikindi namazı ile, akşam namazını da yatsı namazı ile birleştirmesi (cem etmesi) caiz olur. Öyle ki onun bu yaptığı (temizlik ve abdest) iki namaz; öğle namazı ve ikindi namazı için bir olsun. Diğer sefer de akşam ve yatsı namazları için yapar. Bir defa da sabah namazı için yaparak, bunu günde beş vakit yerine üç vakit için bu şekilde yapmış olur. Yeniden tekrar ediyorum ve diyorum ki; temizlenmek istediğinde fercini yıkar, bir bez veya benzeri bir şeyle kanamayı hafifletmek için kapatır, sonra abdest alır ve öğleyi dört rekât, ikindiye dört rekât, akşamı üç rekât, yatsıyı dört rekât ve sabahı da iki rekât olacak şekilde kılar, yani bazılarının sandığı gibi namazlarını kısaltmaz. Ancak öğle ile ikindi namazlarını, akşam ile de yatsı namazlarını, ya ilk namazın vaktinde ya da ikinci

namazın vaktinde cem eder. Eğer o bu abdest ile nafile namaz da kılmak isterse bunda da bir sakınca yoktur.

Soru 34: Hayızlı bir kadının Mescid-i Haram'da okunan hadis ve vaazları dinlemek için bulunmasının hükmü nedir?

Cevap 34: Hayızlı bir kadının Mescid-i Haram'da veya başka bir mescitte oturması caiz değildir. Fakat mescitten geçmesi, ihtiyacı olan bir şeyi oradan alması ve buna benzer şeyler için girmesi caizdir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Aişe -radiyallahu anha-'dan seccade¹getirmesini istediğinde o şöyle dedi: Ben hayızım ve seccade de mescittedir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de cevaben: «**Hayız görmek senin elinde olan bir şey değil ki.**» dedi. Hayızlı bir kadın eğer mescitte yere kan akmayacağından emin olursa, mescide uğramasında bir sakınca yoktur.

Ama içeri girip oturmak istiyorsa, bu caiz değildir.

Bunun delili: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- (ergenlik çağına girmiş veya girmemiş kızların ve hayızlı

---

¹ Humra/Seccade: Namaz kılan kişinin üzerine secde ettiği bir tür halıdır. Namaz kılan kimsenin yüzünü yere temas etmekten engeller.

kadınların) bayram namazını kılacakları namazgâha gelmelerini emretmesidir. Sadece hayızlı kadınların namazgâhtan (namaz kılınan yerden) uzak durmalarını istemiştir. Bu hadis, hayızlı kadının vaaz, hadis ve ders dinlemek için mescitte oturmasının caiz olmadığına delalet etmektedir.

NAMAZDAKİ TEMİZLİK İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

Soru 35: Kadından gelen beyaz veya sarı renkteki vajinal akıntı necis mi yoksa temiz midir? Bu akıntı sürekli geldiği için abdest alınması gerekir mi? Eğer bu akıntı ara ara geliyorsa, o zaman hükmü nedir? Özellikle kadınların bir çoğu, bilhassa da eğitilmiş olanlar bunu abdest gerektirmeyen doğal bir vajinal akıntı olarak görmektedir.

Cevap 35: Araştırmalarım sonucunda kadından gelen akıntı, mesaneden değil de rahimden geliyorsa temizdir, fakat temiz olsa bile bu abdesti bozar. Çünkü abdesti bozan şeyin necis olma şartı yoktur. Örneğin, makattan çıkan gaz necis olmadığı halde abdesti bozar.

Buna göre kadın abdestli iken bu akıntı olursa abdesti bozulur ve yenilemesi gerekir.

Bu akıntı sürekli olarak geliyorsa, o zaman abdesti bozmaz ama vakti giren her namaz için abdest alır ve abdest aldığı vakitte sünnet namazlarını ve farz namazını kılar ve sonra da Kur'an okuyabilir ve onun için mübah olan ne varsa yapabilir. İlim ehli, bu durumda olan birinin idrarını tutamayan kişi ile aynı hükümde olduğunu, bu

gelen sıvının hükmünün de temizlik yönünden temiz hükmünde olduğunu söylemişlerdir. Bu gelen sıvının abdesti bozması yönünden hükmü ise; devamlı gelmediği sürece abdesti bozar, ancak devamlı olarak geliyorsa o durumda abdesti bozulmaz, lakin kadının her namaz için vakti girdikten sonra abdest alması ve kadın pedi gibi koruyucu herhangi bir şey kullanması gerekir.

Fakat bu akıntı bazen geliyor, bazen de gelmiyor ve namaz vakitlerinde kesiliyor ise, o zaman namaz vaktinin çıkmasından korkmadığı sürece, akıntının kesildiği vakte kadar namazını erteler. Eğer namaz vaktinin çıkmasından endişe ediyorsa, o zaman abdestini alır, akıntının kesilmesini kadın pedi kullanarak sağladıktan sonra namazını kılar.

Bu akıntının az veya çok olması arasında bir fark yoktur. Çünkü bu akıntının azı da, çoğu da aynı yoldan çıkmaktadır. Dolayısıyla azı da, çoğu da abdesti bozar. Bedenin geri kalan yerlerinden çıkan kan ve istifra gibi diğer şeyler, bu akıntı gibi değildir. Çünkü kan ve istifra gibi şeylerin azı da, çoğu da abdesti bozamaz.

Bazı kadınların bu akıntının abdesti bozmadığına dair inançlarına gelince, bunun bir aslı yoktur, sadece İbn Hazm -rahimehullah- bu akıntı abdesti bozamaz demiştir. Ancak o

bu konuda hiçbir delil zikretmemiştir. Şayet elinde Kur'an ve sünnetten veya sahabenin sözlerinden biri olsaydı, bu delil olurdu.

Kadının üzerine düşen Allah'tan korkmak ve temizliğine özen göstermektir. Çünkü bu gibi durumlarda temizlenmeden kılınan namaz yüz defa da kılınsa da kabul olunmaz. Hatta bazı âlimler, abdestsiz namaz kılan kâfir olur demişlerdir. Çünkü bu, Allah Teâlâ'nın ayetleriyle alay etmek demektir.

Soru 36: Sürekli akıntısı olan bir kadın, farz bir namaz için abdest alsa, diğer farz namazının vakti girene kadar dilediği kadar nafil namaz kılması veya o farz namazın abdestiyle Kur'an okuması doğru mudur?

Cevap 36: Bir kadın, vaktin girdiği ilk andan itibaren farz namazı kılmak için abdest alırsa, diğer namazın vakti girinceye dek dilediği kadar farz ve sünnet namaz kılabilir veya Kur'an okuyabilir.

Soru 37: Kendisinde sürekli akıntı olan bu kadının, sabah namazının abdesti ile Duha namazı kılması doğru mudur?

Cevap 37: Bu doğru değil. Duha namazı vakitli bir namaz olduğundan, vakti girdikten sonra abdest alması gerekir.

Çünkü bu kadın istihaze (özür kanı) gören kadın gibidir. Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- istehaze olan kadına, her namaz için abdest almasını emretmiştir.

Öğle namazının vakti; Güneş'in gökyüzünde çıktığı en yüksek noktadan batıya doğru meyletmesiyle başlar ikinci namazı vaktine kadar devam eder.

İkinci namazının vakti; öğle namazının vaktinin çıkmasından güneşin sararmasına kadardır. Zaruret halinde ise Güneşin batışına kadardır.

Akşam namazının vakti; Güneş'in batması ile başlar, ufuktaki kıvılcığın batması ile biter.

Yatsı namazının vakti; ufuktaki kıvılcığın batması ile başlar, gece yarısına kadar devam eder.

Soru 38: Yatsı namazının abdesti ile gece yarısına kadar duran bu kadının bu abdestle gece namazı kılması doğru olur mu?

Cevap 38: Hayır. Bu kadının, gece yarısı bittikten sonra yeniden abdest alması gerekir. Ama Bazı alimler tekrar abdest alması gerekmez demişlerdir. Tercih edilen görüş de budur.

Soru 39: Yatsı namazının son vakti nedir? Nasıl bilinebilir?

Cevap 39: Yatsı namazının son vakti, gece yarısıdır. Bu vakit, Güneş'in batışı ile fecrin doğuşu arasındaki süre ikiye bölünerek hesaplanır. İlk yarısının sonunda yatsı namazının vakti biter ve yatsı namazının vakti olmayan gecenin diğer yarısı kalır. Bu vakit ise, yatsı namazı vakti değildir. Aksine yatsı ile sabah namazı arasındaki kıstak/geçiş vaktidir.

Soru 40: Aralıklı olarak kendisinde akıntı olan bir kadının, abdest aldıktan sonra ve namaz kılmadan önce akıntısı olursa ne yapması gerekir?

Cevap 40: Eğer ara ara akıntısı oluyor ise, akıntının kesildiği vakit gelinceye kadar beklemeli, fakat belli bir vakit yoksa bazen geliyor, bazen kesiliyorsa; namaz vakti girdikten sonra abdest alır ve namazını kılar başka bir şey yapması gerekmez .

Soru 41: Bu akıntidan, kadının vücuduna veya elbisesine bulaşırsa ne yapması gerekir?

Cevap 41: Bu gelen akıntı temiz ise, hiçbir şey yapmasına gerek yoktur. Eğer necis ise -bu da mesaneden çıkar- o zaman onun bulaştığı yeri yıkamalıdır.

Soru 42: Bu akıntı sebebiyle sadece abdest almak yeterli midir?

Cevap 42: Evet. Eğer akıntı mesaneden değil de rahimden geliyorsa temizdir. Bu takdirde sadece abdest alması yeterlidir.

Soru 43: Hanım sahabiler dinleriyle ilgili konularda fetva sormaya çok gayret gösterdikleri halde, bu akıntının abdesti bozduğuna dair Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den hiçbir hadis rivayet olunmamasının nedeni nedir?

Cevap 43: Çünkü bu akıntı her kadından gelmemektedir.

Soru 44: Kadınının birisi, bu akıntının hükmünü bilmediğinden dolayı abdest almıyorsa ne yapması gerekir?

Cevap 44: Allah Teâlâ'ya tövbe etmesi ve bu konuda alimlere soru sorması gerekir.

Cevap 45: Kimileri bu akıntının gelmesinden dolayı abdest gerekmediği yönünde size ait olan bir görüş olduğunu zikretmektedir. Bu konuda ne dersiniz?

Cevap 45: Bu görüşü bana nispet eden kimse, yanılmaktadır. Görünen o ki, benim; "Bu akıntı temizdir" dememden, abdesti bozmayacağını anlamıştır.

Soru 46: Hayız olmadan bir veya birkaç gün önce kadından gelen bulanık akıntının hükmü nedir? Bu akıntı

bazen ince siyah bir iplik, bazen de kahverengi veya buna benzer şekilde olmaktadır. Bu bulanık akıntı eğer hayız gördükten sonra gelirse hükmü nedir?

Cevap 46: Bu durum, hayız görmeden önce oluşan belirtileri ise o hayızdır. Bu, genellikle hayız olan kadında oluşan sancı ve karın ağrısı ile bilinir.

Hayızdan sonraki bulanık akıntı ise, bu bulanıklık gidinceye kadar kadın beklemelidir. Çünkü hayız kesilmeden akabinde devam eden bulanık akıntı, Âişe - radiyallahu anha-'nın "**Beyaz akıntıyı görene kadar acele etmeyin**" sözünden dolayı, hayız hükmündedir. Allah Teâlâ en iyisini bilendir.

HAC VE UMREDE HAYIZLA İLGİLİ HÜKÜMLER

Soru 47: Hayızlı bir kadın iki rekât ihram namazını nasıl kılar? Hayız olan kadının Kur'an-ı Kerim ayetlerini içinden tekrar etmesi caiz mi, yoksa caiz değil midir?

Cevap 47: Birincisi: İhrama girmek için kılınan herhangi bir namaz olmadığını bilememiz gerekir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ümmeti için kavli, fiili ve takriri sünnetinde ihram namazı ile ilgili bir rivayet bulunmamaktadır. İkincisi: İhrama girmeden önce hayız olan bu kadın, hayızlı iken ihrama girebilir. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Ebû Bekir'in hanımı Esmâ bint Umeyy -radiyallahu anhuma- Zülhuleyfe (Medine'nin mîkât yeri) denilen yerde nifas olunca, gusül abdesti almasını, bir bez parçasıyla (fercini) sıkıca bağlamasını ve bu şekilde ihrama girmesini emretmiştir. Aynı şekilde hayızlı kadın da temizleninceye kadar ihramlı olarak kalır. Temizlendikten sonra Beytullah'ı tavaf edip, Safa ve Merve arasında sa'y yapar.

Kur'an-ı Kerim ayetlerini okumasına gelince; evet, ihtiyaç duyduğunda veya maslahat gereği Kur'an okuyabilir. Fakat ihtiyaç duymaksızın ve hiçbir maslahat

olmadan, sadece ibadet etmek ve Allah Teâlâ'ya yakınlaşmak amacıyla Kur'an okuması hususunda, en iyisi okumamasıdır.

Soru 48: Hacca giden bir kadın, seyahat tarihinden beş gün önce hayız olmuştur. Temizlenmediği halde mîkât yerine vardıktan sonra, guslederek ihrama girmiş, Mekke-i Mükerreme'de Kâbe'nin dışında kalarak, hac ve umre ibadetlerinden hiçbirini yapmamıştır. İki gün Mina'da kalıp hayızdan temizlendikten sonra, guslederek umre ibadetini temiz bir şekilde yapmıştır. Sonra hac (ifâza) tavafında iken tekrar kanaması olmuş, ancak utandığı için hac ibadetlerini bu halde tamamlayarak ülkesine dönene kadar kendisine eşlik eden velisine bunu söylememiştir. Bu durumda hüküm nedir?

Cevap 48: Bunun hükmü şöyledir: Hac (ifâza) tavafi esnasında gelen bu kan, özelliklerini ve sancılarını bildiği hayız kanı gibi geldiyse, hac tavafi sahih olmaz. Bundan dolayı Mekke'ye geri dönmesi gerekir. Umre yapmak üzere mîkât yerinden ihrama girip tavaf ve sa'yını yaptıktan sonra saçını kısaltarak umresini bitirmeli sonra da hac tavafını yapmalıdır.

Fakat bu kan, özellikleri ile bilinen hayız kanı olmayıp aşırı kalabalıktan, korkudan veya buna benzer bir sebepten

dolayı gelmiş ise, bu takdirde tavaf için abdestli olma şartı olmadığını söyleyen alimlere göre tavafı geçerlidir.

Birinci meselede zikredildiği gibi, kadının uzak bir ülkeden geldiği göz önünde bulundurulunca, Mekke'ye dönme imkânı yoksa haccı geçerlidir. Çünkü bu kadın yapmış olduğundan daha fazlasını yapamamaktadır.

Soru 49: Umre yapmak üzere ihrama giren bir kadın, Mekke'ye vardıktan sonra hayız olmuştur. Mekke'de hiçbir yakını olmayan bu kadının mahremi de bir an önce yola çıkmak zorundadır. Bu durumda hüküm nedir?

Cevap 49: Bu kadın eğer Suudi Arabistan'da yaşıyorsa ihramlı olarak kalır. Temizlendikten sonra mahremiyle birlikte tekrar Mekke'ye döner ve umresini yapar. Çünkü Mekke'ye dönmek onun için kolaydır, bu yolculuk onu ne yorar, ne de pasaport işlemleri gibi başka bir hususa ihtiyaç duyar.

Fakat kendisi, Mekke'ye dönmesi zor olacak yabancı birisi ise, o zaman kadın pedi kullanarak, tavaf ve sa'yını yapar, saçını kısaltır. Bu şekilde aynı umre yolculuğu esnasında umresini tamamlamış olur. Çünkü kadının bu haldeki tavafı zarurettir. Zaruret ise, dinen sakıncalı olan şeyleri bize mübah kılar.

Soru 50: Hac günlerinde hayız olan Müslüman bir kadının hükmü nedir? Bu hac geçerli olur mu?

Cevap 50: Bu kadının ne zaman hayız olduğunu bilmeden bu soruya cevap verebilmek mümkün değildir. Çünkü haccın bazı amelleri hayızlı olmaya engel olmadığı gibi bazıları ise engeldir. Örneğin temiz olmadıkça Kâbe'yi tavaf edemez. Bunun dışında kalan hac ile ilgili amelleri hayızlı iken yapabilir.

Soru 51: Geçen yıl hac yaptım ve şer'î bir özür sebebiyle, ziyaret (ifâza) tavafı ve veda tavafı dışındaki hac ibadetlerinin hepsini yerine getirdim. Ardından, başka bir gün farz ve veda tavaflarını yapmak niyetiyle Mekke'den Medine-i Münevvere'deki evime döndüm. Benim din konusundaki bilgisizliğim sebebi ile ihramdan çıktım ve ihramlı iken yapılmaması gereken bütün her şeyi yaptım. Ziyaret (ifâza) tavafı ve veda tavaflarını yapmak için tekrar Mekke'ye dönüşüm ile alakalı soru sorduğumda bana: "Senin tavaf etmen doğru değil, sen haccını ifsat ettin, bu yüzden gelecek yıl bir büyükbaş veya deve kurban edip haccını yeniden yapmalısın" denildi. Bu doğru mu? Bunun başka bir yolu yok mu? Varsa nedir? Haccım ifsat oldu mu? Yeniden hacca mı gitmeliyim? Yapılması gerekenler konusunda beni aydınlatır mısınız? Allah sizin ilminizi bereketlendirsin.

Cevap 51: İşte bu, bilgisizce verilen fetvadan kaynaklanan musibetlerdendir. Senin bu halde Mekke'ye dönmen ve sadece hac (ifâza) tavafı yapman gerekir. Veda tavafına gelince, Mekke'den çıkarken hayız olduğundan dolayı sana veda tavafı gerekmez. Çünkü hayız olan kadına veda tavafı gerekmez. İbn Abbâs -radiyallahu anhuma-'dan rivayet edilen bir hadiste şöyle buyrulmuştur: «**İnsanlar, (hacda) son işleri Beyt'i (Kâbe) tavaf etmekle emrolundular. Ancak kolaylık olması için hayız olan kadın bundan müstesna edilmiştir.**» Ebû Dâvûd'taki rivayet ise şöyledir: İnsanlar, (hacda) son işleri Beyt'i (Kâbe) tavaf etmektir. Çünkü Safiyye -radiyallahu anha-'nın farz tavafı yaptığı haber verildiği zaman, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu: «**O halde (Minâ'dan Medine'ye) yola çıksın.**» Bu hadis, hayız olan kadının üzerinden veda tavafının kalktığına delalet etmektedir. Hac (ifâza) tavafına gelince, bunu mutlaka yapman gerekir. Bilmeyerek ihramdan çıkıp ihramlı iken sana haram olan şeyleri yaptığından dolayı sana bir şey gerekmez. Çünkü ihramın yasaklarından herhangi birini bilmeyerek yapan kimseye bir şey gerekmez. Alla Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿... رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا...﴾ [البقرة: 286]

{Ey Rabbimiz! Unutur ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma!} [Bakara Suresi: 286. Ayet] Allah Teâlâ bu söz üzerine şöyle buyurmuştur: «Nitekim öyle yaptım. (Sizi bundan sorumlu tutmadım.)» Yine başka bir ayette Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿...وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ، وَلَٰكِن مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ﴾

﴿... [الأحزاب: 5]﴾

{Hata ile yaptığınız bir işte size hiçbir günah yoktur. Fakat kasten yaptığınız şeylerde size günah vardır.} [Ahzâb Suresi: 5. Ayet] Allah Teâlâ'nın ihramlı kimseye haram kıldığı bütün yasaklar; eğer cehalet, unutkanlık veya mecbur kalındığı için yapılmışsa o zaman ona bir şey gerekmez. Fakat mazereti ortadan kalkınca derhal o yasağı terk etmesi gerekir.

Soru 52: Terviye günü (Zilhicce ayının 8. günü) doğum yaptığı için lohusa olan bir kadın, tavaf ve sa'y dışındaki haccın bütün rükünlerini yerine getirdikten 10 gün sonra temizlendiğini görürse, gusül abdesti alıp, yapmadığı bu farz tavafı yapabilir mi?

Cevap 52: Bu kadın, lohusalıktan temizlendiğine kesin olarak emin olmadıkça gusül abdesti alıp hac tavafı yapması caiz değildir. Soruda başladığını görürse demekle,

bu bayanın tamamen temizlenmediği anlaşılıyor. Bu sebeple kadının tamamen temizlendiğini görmesi gerekir. Ne zaman lohusalıktan temizlenirse gusül abdesti alır, tavaf ve sa'yını yapar.

Şayet tavaftan önce sa'y yaparsa, bunda bir sakınca yoktur. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e tavaftan önce sa'y yapan kimse hakkında soru sorulduğunda: «**Bir sakıncası yoktur.**» buyurmuştur.

Soru 53: Bir kadın hayızlı iken Seylülkebîr (Karnülmenâzil) denilen mîkât yerinden hac yapmak üzere ihrama girdi. Mekke'ye varınca oradan bir ihtiyaç sebebiyle Cidde'ye geçti. Cidde'de hayızdan temizlenince gusül abdesti alıp saçlarını taradı. Sonra da hac görevini tamamladı. Bu kadının haccı geçerli midir? Bu kadına bir şey gerekir mi?

Cevap 53: Bu kadının haccı geçerlidir. Kendisine bir şey gerekmez.

Soru 54: Ben umre yapmaya giderken, hayızlı bir şekilde mîkât yerinden geçtim. Bu sebeple orada umreye niyet etmedim. Mekke'de hayızdan temizlenene kadar kalıp orada ihrama girdim. Bu yaptığım caiz midir? Ya da ne yapmalıyım? Bana bir şey gerekir mi?

Cevap 54: Bu amel caiz değildir. Umre yapmak isteyen bir kadının hayızlı bile olsa, mîkât yerini ihrama niyet etmeden geçmesi caiz değildir. Doğru olan budur. Bunun delili şudur: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Veda Haccı'nı yapmak için Zülhuleyfe denilen mîkât yerinde iken Ebû Bekir'in hanımı Esmâ bint Umeys -radiyallahu anhumâ- doğum yapmıştı. Esmâ -radiyallahu anha- ne yapması gerektiğini Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e sormuş, o da ona: **«Gusül abdesti al, bir bez (kadın pedi) ile (fercini) sıkıca bağla ve bu şekilde ihrama gir.»** diye buyurmuştur. Hayız kanı, lohusa kanı gibidir. Eğer hayızlı bir kadın umre veya hac yapmak üzere mîkât yerine uğrarsa, ona; **"Gusül abdesti al, bir bez (kadın pedi) ile (fercini) sıkıca bağla ve bu şekilde ihrama girmeye niyet et"** deriz. Hadiste geçen "İstisfâr" kelimesi; kadının, fercini bir bez parçasıyla sıkıca bağlayıp, sonra da bu şekilde hac veya umre için ihrama girmesi anlamındadır. Fakat ihrama girdikten sonra Mekke'ye vardığı zaman temizleninceye kadar Kâbe'yi tavaf etmez. Bu sebeple Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Âişe -radiyallahu anha-'ya umre sırasında hayız olunca şöyle buyurmuştur: **«Hac yapanların yaptığı şeyleri sen de yap. Ancak temizleninceye kadar Beytullah'ı tavaf etme.»** Buhârî ve Müslim rivayet etmiştir. Sahîh-î Buhârî'de Âişe -radiyallahu anha- hayızdan temizlenince, Beytullah'ı tavaf ettiğini ve

Safâ ile Merve arasında sa'y yaptığını zikretmiştir. Bu şunu gösteriyor; bir kadın hayızlı iken hac veya umre için ihrama girmek için niyet etse veya tavaf yapmadan önce hayız olursa, temizlenip yıkanınca kadar tavaf ve sa'y yapmamalıdır.

Fakat bir kadın tavafı bitirdikten sonra hayız olursa, devam edip hayızlı da olsa sa'yını yapar ve saçından bir miktar kısaltarak umresini tamamlar. Çünkü Safâ ile Merve arasında sa'y yapmak için abdestli olma şartı yoktur.

Soru 55: Ben, ailemle birlikte Yanbu şehrinden umre yapmak üzere Cidde'ye geldim. Fakat Cidde'ye vardığımda eşim hayız oldu. Ancak ben eşimden ayrı olarak tek başıma umreyi tamamladım. Şimdi eşimin ne yapması gerekir?

Cevap 55: Eşinin temizleninceye kadar beklemesi ve temizlendikten sonra umresini eda etmesi gerekir. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Safiyye -radiyallahu anha- hayız olunca: «O (Safiyye), bizim (Mekke'den Medine'ye yola çıkmamıza) engel mi olacak?» diye sordu. Onlar: "O, hac tavafını yaptı dediler." Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-: «O halde yola çıksın.» buyurdu. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in: «O (Safiyye), bizim

(Mekke'den Medine'ye yola çıkmamıza) engel mi olacak?» sözü, bir kadının hac tavafından önce hayız olması durumunda, temizleninceye kadar beklemesi, temizlendikten sonra da tavaf etmesi gerektiğine delildir.

Aynı şekilde umre tavafı da hac tavafı gibidir. Çünkü umre tavafı, umrenin rükünlerindedir. Umre yapan bir kadın, tavaf yapmadan önce hayız olursa, temizleninceye kadar bekler, temizlendikten sonra da tavafını yapar.

Soru 56: Sa'y yapılan alan (Mes'â) Mescid-i Harâm'dan sayılır mı? Hayız olan kadın buraya yaklaşabilir mi? Sa'y yapılan alandan Mescid-i Harâm'a giren kimsenin mescidi selamlama namazını (tahiyyetü'l-mescid) kılması gerekir mi?

Cevap 56: Sa'y yapılan alan (Mes'â) Mescid-i Harâm'ın bir parçası değildir ve bu yüzden Mescid-i Harâm ile say yeri arasına bir duvar yapılmıştır. Fakat bu duvar kısa örülmüştür. Bu duvarın insanların faydasına olduğuna hiç şüphe yoktur. Çünkü sa'y yapılan alan (Mes'â) Mescid-i Harâm'a dahil edilip Mescid-i Harâm'dan sayılmış olsaydı, bir kadın Safâ ile Merve arasında sa'y yaparken hayız olduğunda, sa'y yapmaktan uzak durması gerekirdi.

Benim bu konuda verdiğim fetva: Bir kadın tavaftan sonra ve sa'ydan önce hayız olursa sa'y yapmalıdır. Çünkü

sa'y yapılan alan (Mes'â) Mescid-i Harâm'ın bir parçası sayılmaz.

Mescidi selamlama (tahiyyetü'l-mescid) namazı için ise şöyle denilebilir: Bir insan tavaftan sonra sa'y eder, sonra Mescid-i Harâm'a dönerse mescidi selamlama (tahiyyetü'l-mescid) namazını kılar. Şayet bu namazı terk ederse kendisine bir şey gerekmez. Bu kimse için en faziletli olan, burada kılınan namazın faziletinin büyük oluşundan dolayı fırsatı iyi değerlendirip iki rekât namaz kılmasıdır.

Soru 57: Hac yaptığım esnada hayız oldum. Utandığımdan dolayı kimseye söyleyemedim. Mescid-i Harâm'a girdim, namaz kıldım, tavaf ve sa'y yaptım. Benim ne yapmam gerekir? Şunu da belirtiyim, lohusa olduktan sonra hayız oldum.

Cevap 57: Hayız veya lohusa olan bir kadının Mekke'de, memleketinde veya herhangi bir yerde namaz kılması caiz değildir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- hayız olan kadın hakkında şöyle buyurmaktadır: **«Kadın, hayız olduğu zaman namaz kılmaz ve oruç tutmazdı öyle değil mi?»** Müslümanlar, hayızlı kadının oruç tutmasının ve namaz kılmasının caiz olmadığı konusunda ittifak etmişlerdir.

Bunu yapan kadının Allah Teâlâ'ya tövbe etmesi ve yaptıklarından dolayı istiğfarda bulunması gerekir.

Hayızlı iken tavaf etme konusuna gelince; bu tavaf geçerli değil, yaptığı sa'y ise geçerlidir. Çünkü bu konuda tercih edilen görüşe göre hacda tavaftan önce sa'y yapmanın caiz olduğudur. Bu sebeple tavafı yeniden yapması gerekir. Çünkü hac (ifâza) tavafı haccın rükünlerinden biridir ve onuz ikinci tehallül (ihram yasaklarının sona ermesi) tamamlanmış olmaz.

Buna göre bu kadın evli ise, tavaf edinceye kadar kocasıyla ilişkiye girmez. Eğer evli değilse, tavaf edinceye kadar onunla nikah akdi yapılmaz. Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru 58: Arife günü hayız olan bir kadın ne yapmalıdır?

Cevap 58: Bir kadın Arife günü hayız olursa, hac ibadetine devam eder ve hacılar ne yapıyorsa o da aynısını yapar. Sadece hayızdan temizleninceye kadar Beytullah'ı tavaf etmez.

Soru 59: Akabe Cemresi'ne taşları attıktan sonra, hac (ifâza) tavafını yapmadan önce hayız olan bir kadın, aynı zamanda bu kadın ve kocası bir hac kafilesine bağlı olarak hareket ediyorsa, bu durumda kadının ne yapması

gerekir? Bilindiği gibi bu kadının ülkesine döndükten sonra tekrar geri dönmesi mümkün değildir.

Cevap 59: Bu kadının tekrar dönme imkânı yoksa, fercini bir bez (kadın pedi) gibi şeyle sıkıca bağlar ve zaruret gereği tavafını yapar. Kendisine bir şey gerekmez ve geri kalan hacla ilgili amelleri tamamlar.

Soru 60: Lohusa olan bir kadın 40 günden önce temizlenirse, haccı geçerli olur mu? Lohusalıktan temizlendiğini görmemişse ne yapması gerekir? Şunu da belirtiyim, bu kadın hac yapmaya niyet etmiştir.

Cevap 60: Lohusa olan bir kadın 40 günden önce temizlenirse, gusül abdesti alır, namazını kılar ve temiz olan kadınların yaptıkları bütün amelleri, hatta hac (ifâza) tavafı bile yapar. Çünkü lohusalığın en az süresi için belirli bir süre belirtilmemiştir. Ancak lohusalıktan temizlendiğini görmemişse, bu durumda da haccı geçerli olur. Fakat Kâbe'yi tavaf edemez. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- hayız olan kadına Kâbe'yi tavaf etmesini yasaklamıştır. Bu konuda lohusalık, aynı hayız gibidir.

Index

HAYIZ VE LOHUSALIK HÜKÜMLERİNDE ALTIMIŞ SORU	1
Giriş.....	3
Namaz ve Oruç Hakkında Bazı Hayız Hükümleri.....	5
NAMAZDAKİ TEMİZLİK İLE İLGİLİ HÜKÜMLER.....	33
HAC VE UMREDE HAYIZLA İLGİLİ HÜKÜMLER.....	40

BILGI EDİNİN İSLAM HAKKINDA

100'den Fazla Dil İle

موسوعة الأحاديث النبوية
HadeethEnc.com

Peygamberin hadislerinin ve açıklamalarının 60'tan fazla dilde kusursuz çevirileri.

بيان الإسلام
byenah.com

İslam'ı tanıtmak ve öğretmek için 120'den fazla dilde seçilmiş materyaller.

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

Kur'an-ı Kerim'in anlamlarının 75'ten fazla dilde kusursuz çevirileri.

موسوعات وخدمات إسلامية باللغات
s.islamenc.com

Dünyanın çeşitli dillerinde daha fazla web sitesi için (s.islamcontent.com)

موسوعة المحتوى الإسلامي باللغات
islamcontent.com

(125) 'ten fazla dilde çeşitli ve kapsamlı İslami materyaller.

ملايعة أطفال المسلمين جهة
kids.islamenc.com

Çocuklar ve Müslümanların geneli için 40'tan fazla dilde sorular ve cevaplar.

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

جمعية الدعوة
وتوعية الجاليات بالربوة

